

"מאמר – באתי לגני"

יו"ד שבט תשמ"ג

מאמר חסידות, מבוסס על המאמר האחרון של רבי יוסף יצחק שניאורסאהן, חותנו וקודמו של הרבי. שנה זו, כמו שנת תשמ"ג, מקבילה לפרק י"ג של המאמר.

"באתי לגני אחותי כלה".

כך פותח המאמר שהרבי, שהיום הוא יום ההילולא שלו, פרסם לשם לימוד ביום העשירי בשבט, ומאז נקבע המנהג, "מנהג ישראל תורה הוא", ללמוד מאמר זה בעשירי בשבט בכל שנה ושנה.

הרבי מצטט את פירוש המדרש, ש"באתי לגני" פירושו "לגנוני", לבית-כלולות, שכן, עיקר השכינה היתה "בתחתונים", בעולם הזה, בשעת בריאת העולם.

לאחר-מכן, על-ידי חטאו הידוע של אדם הראשון, הסתלקה השכינה מהארץ אל הרקיע הראשון, ועל-ידי ששה חטאים שבאו לאחר-מכן, עלתה השכינה למעלה, עד לרקיע השביעי.

לאחר-מכן באו צדיקי עולם, החל מאברהם אבינו, "אחד היה אברהם", שהוריד את השכינה מהרקיע השביעי לשישי, וכך דור אחר דור, וצדיק אחר צדיק, עד משה רבנו, שהיה השביעי, - "כל השביעין חביבין" - והוריד את השכינה מן הרקיע הראשון אל הארץ.

על מצב זה נאמר "אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין", "כבוד הקב"ה מסתלק בכל העולמות", כפי שמוסבר באריכות במאמר. "כבוד הקב"ה" מתייחס לדרגה נעלית באלוקות, הנקראת "סובב כל עלמין", כלומר שהיא מקיפה במידה שווה את כל העולמות, והצדיקים מביאים לכך שדרגה זו תשכון למטה, "וישכנו לעד עליה".

עם זאת, הדבר מוגדר כ"הסתלקות", התרוממות, שכן מדובר בדרגה שהשפעתה היא מקיפה, ועם זאת היא פועלת בכל הדרגות. זהו תפקידם של עם ישראל, "ועמך כולם צדיקים", להביא לכך שהשכינה תשכון בעולם הזה, ולהפוך אותו לדירה עבור הקב"ה, בעולם התחתון, שאין תחתון למטה ממנו.

זוהי הסיבה לכך שאחד הציוויים העיקריים שניתנו שמושה רבנו, שהוריד, כאמור, את השכינה לארץ, היה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", שפירושו, אומנם, "בתוך כל אחד ואחד מישראל", אבל לשם כך היה צורך להקים משכן מדברים גשמיים, - שלושה-עשר או חמישה-עשר החומרים שנמנו בתורה - בהתאם להוראותיו של משה, שהשגיח על הבנייה ואף השתתף בה בעצמו.

משה רבנו בעצמו הקים את המשכן, כדי שיקויים בו "ושכנתי בתוכם", "עיקר שכינה בתחתונים", בזמן משה עצמו ובדורות שלאחריו.

"אור אין-סוף למעלה מעלה עד אין-קץ ולמטה מטה עד אין תכלית". זהו האוצר האמיתי, המוענק, כמוסבר בסעיפי המאמר, לכל אנשי המלחמה, "צבאות השם", ביטוי המתייחס לכל עם ישראל, הנקראים כך בפרשת השבוע הקודמת, ועליהם נאמר בפרשה הנוכחית "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", "בני ישראל על צבאותם", על "צבאות השם", היוצאים מחושך הגלות אל הגאולה, דבר המהווה את נצחוננו של "אור אין סוף", היורד ומגיע "למטה מטה עד אין תכלית".

פרשת בא

נושא זה מוסבר בפרק י"ג של המאמר, הפרק המתאים לשנה זו, השנה השלוש-עשרה במחזור השני. פירוש המושג "למטה מטה עד אין תכלית" הוא שכשם שאפשר לעלות "למעלה מעלה עד אין קץ", כך יכולה גם ירידה רוחנית להיות ללא סוף ותכלית.

הירידה מתחילה בסטייה קלה, "כחוט השערה", שהופכת לאחר-מכן לשקיעה בתאוות מותרות, ולבסוף יורדת למטה עוד יותר, לתאוות שאינן מותרות, שגם בהן עצמן יש דרגות - תחילה המעשה הוא "לתאבון", ולאחר-מכן האדם הופך למורד, חלילה, ועובר עברות "להכעיס".

כשם שישנן דרגות רבות בירידה רוחנית בעבודת ה', הרי, מכיוון שיהודי כולל את העולם כולו, ככתוב "את העולם נתן בליבם", ישנן דרגות מקבילות בסדר השתלשלות העולמות זה מזה: העולמות הראשונים הם עולמות הקדושה, ואחריהם באים העולמות המנוגדים לקדושה, וגם בהם דרגות רבות - "קליפת נוגה", ואחריה שלוש ה"קליפות" התחתונות, שבהן עצמן דרגות שונות, עד לדרגה התחתונה ביותר - "לי יאורי ואני עשיתיני", התנגדות ומרידה במלך מלכי-המלכים הקב"ה.

בבוא הגאולה יתקיים הכתוב "אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעובדו שכם אחד", "והיתה לה' המלוכה", "כשם שאני נכתב כך אני נקרא", שגם דרגת "הוי' דלעילא" תופיע בגלוי בעולם הזה, "וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר", במהרה בימינו ממש, לאחר סיום "עבודת הבירורים", זיכוך העולם והפיכתו לקדושה, כך ש"גם הכפתורים מצוחצחים", כפתגמו של הרבי, בעל יום ההילולא.

וכך עומדים "צבאות השם" מוכנים לפני ה' אלוקי צבאות, ומתבטלים כלפיו, בהתאם לשמם - "צבאות השם", המלה "צבאות" בסמיכות לשם ה'.

כל אחד מ"אנשי הצבא" יזכה אז בחלקו מתוך האוצר הגדול והיקר, על כל הפרטים שבדבר, "מידו המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה".

וגם בהיותנו עדיין בגלות, יקויים בנו "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם", כפי שנאמר על בני-ישראל עוד בהיותם במצרים, ולאחר-מכן - "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", בריש גלי, על-ידי משיח צדקנו, בגאולה האמיתית והשלמה, במהרה בימינו ממש.

